

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE WROCŁAWSKIM W LATACH 2012 - 2015**

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp	2
II. Podstawa prawna	3
III. Skala problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Wrocławskim	3
IV. Założenia	6
V. Miejsce i czas realizacji	7
VI. Adresaci Programu.....	7
VII. Realizatorzy i partnerzy.....	8
VIII. Cele	8
IX. Ewaluacja	10
X. Źródła finansowania	11
XI. Spodziewane efekty realizowanych działań	11

I. WSTĘP

Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody, które zagrażają jego życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności, bądź poważnie szkodzą jego osobowości. Wyróżnia się cztery podstawowe obszary, w których ofiary doznają przemocy ze strony swoich oprawców. Mogą mieć one charakter fizyczny, psychiczny, seksualny, bądź ekonomiczny.

Od kilku lat obserwuje się, że problem przemocy w rodzinie zaczyna przebijać się do świadomości społecznej. Początkowo był on marginalizowany, jednak stopniowo zaczęto podejmować działania mające na celu łagodzenie lub całkowite zniwelowanie skutków społecznych tego zjawiska. Wyrazem tego jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) przyjęta w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Jej uchwalenie podniosło rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z dniem 1 sierpnia 2010 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie została znowelizowana. Wprowadzone zmiany mówią przede wszystkim o tym, że rodzice i opiekunowie małoletnich mają bezwzględny zakaz stosowania przemocy wobec swoich dzieci. Wedle ustawy, osobie dotkniętej przemocą domową udziela się bezpłatnej pomocy i wsparcia, zwłaszcza poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego itd. Osoba pokrzywdzona ma również prawo do bezpłatnej obdukcji lekarskiej. Jeżeli ofiara przemocy zamieszkuje z oprawcą, może liczyć na schronienie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie lub zażądać opuszczenia przez sprawcę przemocy wspólnego miejsca zamieszkania. Ponadto, nowe przepisy potwierdzają możliwość niezwłocznego interweniowania w przypadkach przemocy wobec dzieci.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań własnych Powiatu.

W ślad za jej uchwaleniem Rada Ministrów przyjęła Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który określa szczegółowe działania w zakresie:

- ✓ zapewnienia ochrony i udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą,
- ✓ oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych na osoby stosujące przemoc,
- ✓ podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Powyższe wskazuje, iż głównym celem Programu jest wprowadzenie w życie działań zmierzających do zwrócenia uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną niniejszego Programu stanowią:

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny.

III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WROCŁAWSKIM

Skalę zjawiska przemocy domowej występującej w latach 2008 – 2010 w poszczególnych gminach Powiatu Wrocławskiego obrazują poniższe dane zgromadzone przy współpracy z komisariatami policji. Dane w Programie dotyczą 9 gmin funkcjonujących na terenie Powiatu Wrocławskiego.

Poniższa tabela pokazuje, że zjawisko przemocy domowej na przestrzeni lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 1:

Liczba zgłoszeń (osobistych, listownych, telefonicznych, mailowych, anonimowych) o osobach doświadczających przemocy domowej lub o sprawcach przemocy domowej.

Gmina	2008	2009	2010
Kąty Wrocławskie	28	31	25
Sobótka	61	49	76
Jordanów Śląskie	17	8	13
Żórawina	13	12	8
Siechnice	42	33	36
Kobierzyce	22	12	9
Mietków	12	15	9
Czernica	8	16	13
Długołęka	358	393	405
Ogółem	561	569	594

Tabela 2:

Liczba interwencji domowych przeprowadzonych z udziałem policji.

Gmina	Ogółem			Dotyczących problemu przemocy domowej		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kąty Wrocławskie	70	61	65	14	17	13
Sobótka	60	49	74	35	24	11
Jordanów Śląski	17	7	13	6	4	1
Żórawina	13	12	8	11	10	5
Siechnice	168	107	143	42	33	36
Kobierzyce	33	19	18	22	12	9
Mietków	14	15	19	4	3	1
Czernica	5	7	15	5	7	13
Długołęka	358	393	405	21	16	11
Ogółem	738	670	760	160	126	100

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli sporą część interwencji domowych przeprowadzanych przez policję stanowią te, które dotyczą problemu przemocy

domowej (ok. 32%).

Tabela 3:

Liczba ofiar przemocy domowej.

Gmina	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni			Młodzież do 18 r.ż.		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kąty Wr.	14	19	21	14	17	13	0	1	2	0	1	6
Sobótka	47	28	13	40	24	12	4	3	0	2	1	1
Jordanów Śl.	10	6	1	7	5	1	0	0	0	3	1	1
Żórawina	13	12	8	13	12	8	0	0	0	2	2	2
Siechnice	42	33	36	42	33	36	0	0	0	0	0	0
Kobierzyce	22	16	14	21	11	9	1	1	3	0	3	2
Mietków	5	3	1	4	1	1	0	0	0	1	2	0
Czernica	6	2	3	5	2	3	0	0	0	1	0	0
Długołęka	16	13	6	15	12	6	1	0	1	0	1	0
Ogółem	175	132	103	156	117	89	5	5	6	9	11	12

Powyższe ilustruje, iż w zdecydowanej większości ofiarami przemocy domowej są kobiety, które często są zupełnie bezsilne wobec swych oprawców. Sprawcami przemocy natomiast, w niemalże 100% są mężczyźni (tabela 4).

Tabela 4:

Liczba sprawców przemocy domowej.

Gmina	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kąty Wrocławskie	14	17	13	0	0	0	14	17	13
Sobótka	35	24	11	1	0	0	34	24	11
Jordanów Śląski	6	4	1	0	0	0	6	4	1
Żórawina	13	12	8	0	0	0	13	12	8
Siechnice	23	16	17	0	0	0	23	16	17
Kobierzyce	22	12	9	1	1	3	21	12	6
Mietków	5	3	1	0	0	0	5	3	1
Czernica	5	2	3	0	0	0	5	2	3
Długołęka	16	12	7	1	0	1	15	12	6
Ogółem	139	102	60	3	1	4	136	102	66

Duża liczba osób, które doświadczają przemocy domowej objęta jest procedurą Niebieskiej Karty, co w założeniu wpływać powinno na zwiększenie ochrony ofiar przemocy domowej oraz dać możliwość wyciągania konsekwencji wobec sprawców przemocy domowej, którzy po raz kolejny stosowali przemoc wobec bliskich, objętych procedurą Niebieskiej Karty. Procedura Niebieskiej Karty wprowadzona została w 1998 r. celem powstrzymania szerzenia się przemocy domowej i informowania pokrzywdzonych o przysługujących im prawach oraz możliwościach korzystania z pomocy i wsparcia wyspecjalizowanych instytucji. Podstawowym założeniem powstałej procedury było stworzenie dla policjantów standardu postępowania podczas interwencji dotyczącej przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie powstających przy tej okazji dokumentów.

Tabela 5:

Liczba ofiar przemocy domowej, która objęta jest procedurą Niebieskiej Karty.

Gmina	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kąty Wrocławskie	14	19	21	14	18	19	0	1	2
Sobótka	35	24	11	31	21	11	4	3	0
Jordanów Śląski	6	4	1	6	4	1	0	0	0
Żórawina	11	10	5	11	10	5	0	0	0
Siechnice	23	16	17	23	16	17	0	0	0
Kobierzyce	22	12	9	21	11	6	1	1	3
Mietków	5	3	1	5	3	1	0	0	0
Czernica	5	2	2	5	2	2	0	0	0
Długołęka	16	13	7	15	12	6	1	1	1
Ogółem	137	103	74	131	97	68	6	6	6

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Programu jest zapewnienie ofiarom przemocy domowej profesjonalnej pomocy, m.in. psychologicznej i prawnej. Każda zainteresowana osoba szukająca pomocy w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu powinna otrzymać fachową, specjalistyczną pomoc, dzięki której odzyska nadzieję i wiarę w możliwość zmiany dotychczasowego, trudnego życia na lepsze, poczucie bezpieczeństwa, siły oraz sprawstwa nad własnym losem.

Kolejnym, ważnym założeniem Programu jest szeroko rozumiana profilaktyka:

- edukacja w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz jej skutków,
- promowanie wartości rodzinnych bez użycia przemocy,
- próba wpłynięcia na zmianę przekonań i postaw mieszkańców Powiatu Wrocławskiego dotyczących zjawiska przemocy domowej.

Jak wynika z informacji uzyskanych od ofiar przemocy zgłaszających się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu, niekiedy zdarza się, że osoby doznające przemocy wstydzą się zgłosić swój problem i szukać pomocy w najbliższym otoczeniu, tj. w rodzinie, gminnych ośrodkach pomocy społecznej.

Powyższe sugeruje, że stworzenie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wrocławskim jest konieczne, a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia świadomości społeczności lokalnej o zjawisku przemocy domowej oraz wpłynie na poprawę sytuacji rodzinnej wielu mieszkańców Powiatu.

V. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI

Działania Programu skierowane są do mieszkańców gmin wchodzących w skład Powiatu Wrocławskiego, w chwili obecnej liczących łącznie 112 633 mieszkańców (w tym liczba dzieci do 18 roku życia wynosi 24 187).

Czas realizacji Programu przewidziany został na lata 2012 – 2015. Zaplanowane zadania wdrażane będą w formie ciągłej, adekwatnie do aktualnego zapotrzebowania mieszkańców Powiatu.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest przede wszystkim do osób doświadczających przemocy domowej, m.in.: do dzieci, młodzieży, współmałżonków, partnerów, osób starszych czy niepełnosprawnych. Każda ofiara lub sprawca przemocy domowej zgłaszająca się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu będzie objęta stosownie do potrzeb działaniami pomocowymi.

Profilaktyczny charakter Programu, tzn. planowane rozpowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej w szkołach, prasie lokalnej czy mediach włącza w grono jego odbiorców społeczność lokalną zamieszkujejącą na terenie Powiatu Wrocławskiego.

Program skierowany jest również pośrednio do przedstawicieli instytucji i służb udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy lub stosujących przemoc.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY

Program przewiduje współpracę wielu instytucji i służb na rzecz pomocy ofiarom przemocy. Podjęte na jego podstawie działania mają przyczynić się do poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zapobiegać występowaniu tego zjawiska.

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu. Do Programu włączone zostaną bezpośrednio lub pośrednio, na zasadzie współpracy następujące instytucje, organizacje, służby i środowiska: poradnie psychologiczno – pedagogiczne, policja, sąd (kuratorzy zawodowi i społeczni), prokuratura, gminne ośrodki pomocy społecznej, gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoły i przedszkola, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, media.

VIII. CELE

CELE GŁÓWNE:

Cel I

Działania profilaktyczne mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

Cel II

Poprawa sytuacji rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej oraz usuwanie jej skutków.

Cel III

Działania korekcyjno – edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

PLANOWANE DZIAŁANIA:

Cel I. Działania profilaktyczne mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

1. Sporządzenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, aby podejmować adekwatne do potrzeb społeczności działania mające na celu poprawę ich sytuacji.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- ✓ systematyczne prowadzenie statystyk dotyczących zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Wrocławskiego na podstawie danych uzyskanych od instytucji zajmujących się bezpośrednio i pośrednio problemem przemocy, m.in. komisariatów policji, sądów,
- ✓ sporządzanie corocznego raportu na temat zjawiska przemocy domowej, podsumowującego podejmowane działania oraz ich efekty.

2. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- ✓ profilaktykę dotyczącą zjawiska przemocy domowej w szkołach, tzn. edukację dzieci i młodzieży, poszerzenie ich wiedzy w zakresie zjawiska przemocy, jej przyczyn i skutków oraz możliwych sposobów radzenia sobie,
- ✓ zamieszczanie w prasie lokalnej informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej, miejscach, w których udzielana jest specjalistyczna pomoc oraz o wszelkich działaniach mających na celu zapobieganie przemocy,
- ✓ promowanie nieagresywnych metod radzenia sobie w sytuacji konfliktu w rodzinie, poszerzenie wiedzy m.in. o mediacji i terapii rodzinnej.

3. Podniesienie kompetencji osób pracujących nad zmniejszeniem problemu dotyczącego przemocy domowej.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- ✓ doskonalenie zawodowe pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Cel II. Poprawa sytuacji rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej oraz usuwanie jej skutków.

1. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej lub będących jej świadkami.

Zadania realizowane będą poprzez:

- ✓ działania interwencyjne oraz pracę z rodziną, w której występuje bądź występowała przemoc domowa,
- ✓ systematyczną pracę z ofiarami przemocy mającą na celu zmniejszenie negatywnych skutków doznawanej przemocy ze strony najbliższych osób,
- ✓ terapię indywidualną lub terapię grupową kierowaną do ofiar przemocy domowej (spotkania wspierające i terapeutyczne z psychologiem),
- ✓ zapewnienie specjalistycznej pomocy dzieciom wychowującym się w rodzinach, w których występuje przemoc domowa,
- ✓ zapewnienie schronienia ofiarom przemocy,

- ✓ stworzenie dyżurnego Punktu Konsultacyjnego, do którego zgłaszać się mogą osoby doświadczające przemocy lub stosujące przemoc wobec bliskich, w którym uzyskają informację o dalszej, możliwej pomocy.

Cel III. Działania korekcyjno – edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

1. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom stosującym przemoc wobec swych najbliższych.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- ✓ Objęcie sprawców przemocy w rodzinie programem korekcyjno – edukacyjnym,
- ✓ systematyczną pracę ze sprawcami przemocy domowej poprzez terapię indywidualną lub terapię grupową,
- ✓ pomoc w wypracowaniu technik radzenia sobie w sytuacjach stresowych, konfliktowych,
- ✓ informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej wobec innych osób.

IX. EWALUACJA

Ewaluacja odbywać się będzie poprzez zbieranie, analizę oraz interpretację danych zebranych podczas monitoringu. Celem takich działań będzie ogólna ocena wartości Programu, która powinna dostarczyć informacji na temat jego trafności, skuteczności i efektywności. Uzyskane informacje przydatne będą przy planowaniu dalszych działań związanych z realizacją Programu.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W toku realizacji Programu zakłada się pozyskiwanie środków finansowych na jego kontynuowanie z poniższych źródeł:

- ✓ środki finansowe z budżetu Państwa na realizację programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie (udział w konkursach ministerialnych),
- ✓ środki finansowe z budżetu Powiatu Wrocławskiego.

XI. SPODZIEWANE EFEKTY REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ

- ✓ zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej oraz sprawców przemocy,

- ✓ zwiększenie społecznej świadomości, wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej,
- ✓ pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- ✓ zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy, tzn. liczby rodzin, w których występuje problem przemocy domowej,
- ✓ zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy domowej.

Program stanowi dokument otwarty i elastyczny. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznaczonych potrzeb mieszkańców Powiatu Wrocławskiego oraz wymogów prawnych.